

Parlament de les Illes Balears

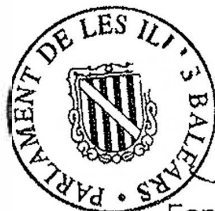
EMP/CNN

Per disposició de la presidenta de la Comissió d'Assumptes Socials i Drets Humans i de conformitat amb el que disposa l'article 124 del Reglament de la cambra, adjunt us tramet el **Dictamen** de la Proposició de llei **RGE núm. 7581/15**, balear de fosses, aprovat a la sessió de la Comissió d'Assumptes Socials i Drets Humans de dia 12 de maig de 2016.

Vos el tramet perquè en prengueu coneixença i als efectes de la tramitació subsegüent que procedeixi.

A la seu del Parlament, 13 de maig de 2016

La lletrada,

Esperança Munar i Pascual

MOLT HBLE. SRA. PRESIDENTA DEL PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

Parlament de les Illes Balears

EMP/CNN

DICTAMEN PROPOSICIÓ DE LLEI RGE NÚM. 7581/15, BALEAR DE FOSSES

La Comissió d'Assumptes Socials i Drets Humans, atès l'Informe emès per la Ponència corresponent, i després del seu debat a la sessió de la comissió de dia 12 de maig de 2016, ha aprovat el Dictamen present, el qual, en compliment de l'article 124 del Reglament de la Cambra, es trameta a la Presidència del Parlament als efectes de la tramitació subsegüent que en procedeixi.

PROPOSICIÓ DE LLEI PER A LA RECUPERACIÓ DE PERSONES DESAPAREGUDES DURANT LA GUERRA CIVIL I EL FRANQUISME

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

La Llei 52/2007, de 26 de desembre, per la qual es reconeixen i s'amplien drets i s'estableixen mesures a favor de qui va patir persecució o violència durant la guerra civil i la dictadura per raons polítiques, ideològiques o de creença religiosa, va suposar un nou impuls legislatiu important en el seu moment un important avanç en el reconeixement dels drets d'aquelles persones que no havien obtingut encara una reparació integral en tot el període democràtic. En concret, s'hi va establir el dret a la reparació moral i a la recuperació de la memòria personal i familiar, el dret a obtenir una declaració de reparació i reconeixement personal, el dret a prestacions, a pensions d'orfenesa i indemnitzacions i, així mateix, el dret a accedir a fons documentals dipositats en arxius públics.

Aquesta llei, a més, també preveu obligacions per als poders públics, en distints àmbits, entre els que destaca tot el que envolta la localització de persones desaparegudes violentament durant la guerra civil i el franquisme. D'acord amb l'exposició de motius de la llei, es recullen diversos preceptes (articles 11 a 14) que, "atenent també en aquest àmbit una molt legítima demanda de no pocs ciutadans, que ignoren el parador dels seus familiars, alguns encara en fosses comunes, preveuen mesures i instruments perquè les administracions públiques facilitin, als interessats que ho sol·licitin, les tasques de localització, i, si escau, identificació dels desapareguts, com una última prova de respecte cap a ells".

Amb aquest objectiu, la Llei 52/2007 estableix que les administracions públiques competents facilitaran la indagació, localització i identificació dels desapareguts;

Parlament de les Illes Balears

elaboraran i posaran a disposició dels interessats mapes de fosses; preservaran i protegiran els terrenys on es localitzen les fosses comunes; i regularan les activitats de localització i identificació de les restes de les persones desaparegudes. Aquesta regulació ha d'incloure l'autorització de prospeccions, la regulació de l'accés a terrenys que siguin de titularitat privada, l'establiment del procediment i de les condicions per recuperar, identificar i traslladar restes i, així mateix, l'autorització de les exhumacions que es practiquin.

A la comunitat autònoma de les Illes Balears no hi ha hagut un desplegament normatiu en cap aspecte de la Llei 52/2007. Aquest fet ha suposat la indefensió de nombroses famílies de desapareguts i de les associacions que les representen perquè, excepte en comptats casos, les institucions autonòmiques i locals no han assumit la seva obligació, com a administracions públiques, de facilitar la recerca dels desapareguts de la guerra civil i de la dictadura, davant l'específica problemàtica que s'ha d'enfrontar tant a l'hora d'indagar on són els desapareguts com en tot el procés d'intervenció d'una fossa comuna on es troben restes humanes. No es tracta de restes arqueològiques en el sentit estricte del terme sinó de restes de persones amb signes de mort violenta fa gairebé vuitanta anys, enterrades la majoria d'elles de forma clandestina en clots excavats en cementiris o a prop d'ells, però també llençades a pous i avencs. En concret, es calcula que hi ha 56 fosses a Mallorca, Eivissa i Formentera, i queda per investigar si n'hi ha a Menorca n'hi ha fora dels cementiris.

Malgrat aquest buit jurídic, dues associacions, Memòria de Mallorca i el Fòrum per la Memòria d'Eivissa i Formentera, han realitzat els darrers deu anys aquesta tasca de forma voluntària i compromesa cercant a prop de 2000 persones que calculen que continuen desaparegudes en territori balear: han localitzat i coordinat els familiars dels desapareguts, han investigat el parador d'aquestes persones a partir de les dades que es tenen d'elles en els registres civils i arxius militars, han intentat localitzar les fosses arreu de Mallorca, Eivissa i Formentera, han sol·licitat una actuació conforme a la Llei 52/2007 als ajuntaments responsables dels cementiris on es troben aquestes fosses, han acudit als tribunals de justícia espanyols reclamant la investigació judicial de les desaparicions forçades a Balears i, fins i tot, ~~davant els obstacles trobats a Espanya~~, han invocat la jurisdicció universal i han acudit a la justícia argentina, que està investigant les desaparicions forçades de la guerra civil i del franquisme a tot el territori espanyol.

Ho han fet amb rigor, amb la col·laboració ocasional de comptades administracions públiques, i sempre a partir d'una estreta relació amb les famílies dels desapareguts, per la qual cosa són una referència bàsica i imprescindible a l'hora d'aplicar aquesta llei de fosses. El Govern de les Illes Balears va signar un conveni amb Memòria de Mallorca el 2010 i un altre amb el Fòrum per la Memòria d'Eivissa i Formentera el 2011 per a l'elaboració d'un mapa de fosses a cadascuna d'aquestes illes i ambdós foren presentats el 2011. Cap actuació pública no es va derivar d'aquests mapes: no s'ha incorporat el mapa balear al mapa espanyol publicat pel Ministeri de Justícia ni s'ha procedit a la prospecció i intervenció de cap fossa per part del Govern i les famílies segueixen sol·licitant la localització dels seus desapareguts però cap administració pública ha assumit o se li ha assignat aquesta competència.

Parlament de les Illes Balears

Amb aquesta Llei ~~baleàr de fosses~~ es pretén complir les obligacions que té Espanya amb les víctimes de les desaparicions de la guerra civil i del franquisme, que són també els seus familiars.

El Grup de Treball sobre Desaparicions Forçades, el Comitè sobre desaparicions forçades i l'esmentat Relator especial sobre justícia transicional han posat de manifest que les mesures derivades de la Llei 52/2007 no representen una reparació adequada. És en aquest context que aquesta llei ~~de fosses~~ estableix que el Govern baleàr tindrà la competència en matèria de localització i identificació de persones desaparegudes ~~violentament per raons polítiques, ideològiques i religioses~~ i de prospecció i intervenció en les fosses de la guerra civil i del franquisme en el territori baleàr, per quatre motius fonamentals.

En primer lloc, perquè és necessari actuar amb urgència, celeritat i eficàcia en matèria de desaparicions forçades. La urgència i celeritat són essencials per l'edat avançada de molts dels familiars i testimonis que varen veure amb vida per darrera vegada les persones desaparegudes durant la guerra civil i la dictadura. L'eficàcia és bàsica per afrontar la recerca de les persones desaparegudes i no allargar més l'espera dels familiars. La fortalesa de la nostra democràcia es mesurarà per la capacitat per gestionar i solucionar de forma efectiva situacions com aquesta.

Només amb un procés institucional i coordinat des del Govern i sempre amb una estreta col·laboració amb les associacions memorialistes i les administracions i institucions públiques es garantirà l'eficàcia, la celeritat, la coherència i la responsabilitat necessàries per afrontar tot el procés de recerca dels desapareguts.

En segon lloc, perquè es planteja aquesta llei de fosses d'acord amb la consideració de les desaparicions forçades com a crims contra la humanitat i que és l'Estat (entès com a un tot, incloent els governs centrals i autonòmics, els ajuntaments, l'administració de justícia i el conjunt d'administracions públiques) qui hauria d'investigar i aclarir aquests crims i, com a part de la investigació, procedir a l'exhumació de les restes localitzades en les fosses. Es recullen així les observacions dels òrgans internacionals que constaten que l'Estat no pot delegar en les famílies ni en les associacions aquesta tasca.

En tercer lloc, perquè decidir el destí de les fosses i respondre per les actuacions que s'hi realitzin és una responsabilitat dels poders públiques en la qual s'ha d'atendre la voluntat dels familiars ~~que tampoc no s'ha de delegar en familiars i associacions~~. En aquesta llei s'estableix que totes les fosses han de ser com a mínim localitzades, senyalitzades, protegides i preservades d'acord amb Llei 12/1998 de 21 de desembre del patrimoni històric de les Illes Balears. La prospecció i intervenció, als efectes d'investigar les circumstàncies com s'hi varen enterrar les persones que s'hi trobin i identificar aquestes, dependrà de si són viables o no i caldrà decidir quines d'elles s'intervenien. ~~Aquesta decisió tampoc no es pot deixar als particulars ni a les associacions memorialistes: cal donar-hi~~ En aquesta tasca hi ha d'haver una resposta pública, hi ha d'haver una autoritat pública que assumeixi l'existència d'aquestes fosses, es compromet a investigar qui hi ha en aquestes fosses, a posar tots els mitjans possibles a disposició d'aquesta investigació i, a més, donar una explicació al familiars interessats en una exhumació quan aquesta no es pot realitzar perquè no és viable i

Parlament de les Illes Balears

procedir a una altra via de reparació com és la protecció i identificació de la fossa sota el règim de la Llei de patrimoni de les Illes Balears.

Finalment, tampoc no es pot deixar tota aquesta responsabilitat en mans d'unes poques administracions locals perquè no totes tenen els mateixos recursos econòmics i personals a l'hora de procedir a investigar i exhumar les fosses i es deixaria la decisió a l'existència o no de la voluntat política i sovint personal de qui governa en un moment i en un lloc determinat. Això està causant ja greus discriminacions entre els familiars dels desapareguts, ja que en unes comunitats autònomes algunes despeses són sufragades pel govern autonòmic, en altres es subvenciona directament a les associacions, en alguns municipis l'ajuntament s'implica i du la iniciativa de l'exhumació i, en la resta de casos, no hi ha cap política pública que permeti dur endavant investigacions i exhumacions i als familiars, a través de les associacions memorialistes, han acudit a una convocatòria de subvencions que es va paraitzar el 2011. A més, la repressió que va portar les persones desaparegudes fins a les fosses es va estendre a tot el territori de cada illa, de manera que aquestes persones "desapareixien" en un poble o ciutat i eren assassinats en un altre i després enterrats en aquest mateix poble o bé traslladats a un altre. Pràcticament tots els municipis tenen residents desapareguts enterrats en fosses repartides pel territori de l'illa les illes, i, encara que en el seu àmbit municipal no hi hagi cap fossa comuna, estan interessats en la localització dels seus residents desapareguts, d'aquí la necessitat de donar-hi una resposta comuna i coordinada des del Govern.

Tot i que en aquesta llei es parteix de la premissa que les exhumacions s'han de practicar en l'àmbit judicial i que el procediment judicial ja regula com fer-ho, el nombre de persones inhumades en una mateixa fossa, el temps transcorregut des de les desaparicions i la necessitat d'aplicar tècniques arqueològiques i històriques indiquen la necessitat d'adoptar protocols interdisciplinaris que contemplin les desaparicions no com a simples fets històrics o arqueològics sinó com a fets criminals i que siguin aplicats per equips multidisciplinaris que tractin els familiars com a víctimes del delictes i les fosses així com els cossos que s'hi trobin, com a proves del delictes. Cal garantir, així, l'assistència psicològica i mèdica als familiars abans, durant i després del procés d'exhumació i protegir els testimonis d'amenaces i coaccions a l'hora de localitzar les fosses. En aquesta llei es preveu, per aquest motiu, l'elaboració d'un protocol balear que delimitarà el procediment i les autoritats competents des de l'inici fins al final de les exhumacions i que recollirà les especificitats d'aquest procés, de forma coordinada amb el protocol de caràcter estatal establert en la Llei 52/2007. Així mateix, es preveu la compareixença del Govern davant la Fiscalia per denunciar la trobada de restes humanes amb signes de violència en fosses de la guerra civil i de la dictadura.

Aquesta llei no diferencia les fosses ni per l'origen de la repressió ni tampoc per l'origen o la condició de combatent o civil de les persones enterrades en elles. Els combatents morts en acció durant la guerra civil havien de ser cercats i enterrats o incinerats (convenis de Ginebra de 1906 i 1929), prèvia identificació si fos possible i l'Estat tenia l'obligació de protegir els llocs d'inhumació com a sepultures, com es va fer en els països europeus que poc després de la guerra civil espanyola visqueren la segona guerra mundial. Pel que fa als civils desapareguts, en la zona rebel aquells que ocuparen el poder durant quaranta anys no varen exhumar les fosses de civils represaliats mentre, en canvi, si procediren a l'exhumació de fosses en zona republicana

Parlament de les Illes Balears

~~i fins i tot iniciaren un procediment judicial general (arbitrari, parcial i manifestament injust, la "Causa General") però només per crims presumptament comesos en zona republicana. Pel que fa als civils desapareguts, en la zona rebel no es varen exhumar les fosses de civils represaliats mentre, en canvi, si procediren a l'exhumació de fosses en zona republicana.~~

S'aprova aquesta llei amb el convenciment que arriba tard per a centenars de persones que mai no podran ser identificades ni trobades, perquè s'han destruït fosses i s'han perdut per a sempre documents i testimonis, i també per a molts dels familiars més directes dels desapareguts, que han mort esperant recuperar les restes dels seus pares, germans i fills. La generació dels néts és la que va prendre el relleu el 2005 a Mallorca i el Govern de les Illes Balears complirà, amb aquesta llei, respondrà davant aquests ciutadans i cercarà els desapareguts de la guerra civil i del franquisme. L'objectiu d'aquesta llei és fer un pas més en el reconeixement i memòria dels que van patir la violència per raons ideològiques, polítiques o religioses, i van ser víctimes de la guerra civil i el franquisme; de manera que es faci un pas més en la reconciliació, la concòrdia i la justícia, en el respecte del pluralisme i en la defensa pacífica de les idees.

Article 1 Objecte

L'objecte d'aquesta llei és:

a) Determinar la competència del Govern de les Illes Balears en la localització i identificació de les persones desaparegudes ~~violentament per raons d'ideologia, polítiques i religioses~~, durant la guerra civil i la dictadura franquista a les Illes Balears i, si és possible, la recuperació i identificació de les seves restes.

b) Protegir i preservar les fosses de la guerra civil i de la dictadura franquista en col·laboració amb els ajuntaments i els consells insulars.

c) Establir les pautes per a la regulació de les activitats de localització, identificació, senyalització i identificació de fosses i ~~llocs on es van produir morts violentes per raons d'ideologia, polítiques i religioses~~ de la guerra civil i la dictadura franquista en el territori de la comunitat autònoma de les Illes Balears i, si és possible, la seva exhumació.

Article 2 Definicions

Als efectes d'aquesta llei:

a) Són persones desaparegudes aquelles desaparegudes en campanya, en captivitat o de manera forçada a les Illes Balears en relació amb la guerra civil i la dictadura franquista i de qui no es coneix el seu parador o no se n'ha recuperat el cos.

b) S'entén per desaparició forçada l'arrest, la detenció, el segrest o qualsevol altra forma de privació de llibertat de persones per part dels poders públics o d'organitzacions polítiques o sindicals o amb la seva autorització, suport o aquiescència, seguit de la

Parlament de les Illes Balears

negativa a admetre aquesta privació de llibertat o a donar informació sobre el destí o el parador d'aquestes persones, amb la intenció de deixar-les fora de l'empara de la llei.

c) Una fossa és un lloc d'enterrament, creat de forma artificial o aprofitant un accident natural, que no ha tingut el tractament funerari habitual perquè és el resultat d'execucions extrajudicials, sumàries o arbitràries vinculades amb desaparicions forçades, crims de guerra i crims contra la humanitat, independentment de l'origen de la repressió que han patit les persones enterrades en aquestes fosses.

Article 3

Cens de persones desaparegudes

1. El Govern de les Illes Balears, en col·laboració amb altres administracions públiques, institucions o entitats privades, elaborarà un cens de persones desaparegudes i dels seus familiars que contendrà les dades necessàries per permetre'n la localització i, si escau, la identificació de les persones desaparegudes.

2. La inscripció de persones desaparegudes es farà a instància de:

a) Les persones que han estat els seus cònjuges, les que han estat vinculades a elles per una relació de convivència anàloga a la conjugal, els descendents directes i els parents consanguinis per adopció.

b) ~~familiars directes~~ O bé les entitats públiques o entitats associatives que entre les seves finalitats estatutàries s'hi inclogui la recerca de desapareguts, la recerca històrica o la defensa dels drets humans.

3. El Govern adoptarà les mesures tècniques i organitzatives necessàries per garantir la protecció de dades de caràcter personal dels familiars de desapareguts associades al cens de persones desaparegudes d'acord amb la normativa vigent i les emprará per al compliment dels objectius d'aquesta llei.

Article 4

Mapa de fosses

1. El Govern de les Illes Balears, en col·laboració amb altres administracions públiques, amb institucions i amb les associacions i entitats privades sense afany de lucre que entre les seves finalitats estatutàries s'hi inclogui la recerca de desapareguts o la recerca històrica, elaborarà i posarà a disposició de tots els interessats mapes de les zones del territori de les Illes Balears on es localitzin o, d'acord amb les dades disponibles, es presumeixi que es poden trobar restes de víctimes desaparegudes.

2. Es remetrà aquests mapes al Ministeri competent per ser inclosos en el mapa integrat de tot el territori espanyol d'acord amb l'article 12 de la Llei 52/2007, de 26 de desembre, per la qual es reconeixen i s'amplien drets i s'estableixen mesures a favor de qui va patir persecució o violència durant la guerra civil i la dictadura.

3. El Govern publicarà oficialment i actualitzarà anualment els mapes de fosses en col·laboració amb les institucions i les entitats que li subministrin informació.

Parlament de les Illes Balears

Article 5

Actuacions sobre les fosses de la guerra civil i la dictadura franquista

1. El Govern, mitjançant la Comissió tècnica creada en aquesta llei, analitzarà les possibilitats tècniques d'intervenció en les fosses de la guerra civil i de la dictadura franquista amb l'objectiu de cercar i identificar les restes de persones desaparegudes i n'emetrà un informe tècnic que farà públic i presentarà als familiars i representants de les persones desaparegudes.

2. En cas que no sigui tècnicament viable la intervenció d'una fossa, el Govern emprendreà les mesures necessàries per preservar-la legalment, senyalitzar la seva localització i el seu perímetre i identificar-hi amb una placa commemorativa les persones que presumptament es troben enterrades en ella, en col·laboració amb les administracions públiques afectades.

Article 6

Preservació de les fosses

1. Una vegada es localitzin les fosses sobre el terreny i es procedeixi a la seva senyalització, el Govern instarà els consells insulars competents a iniciar l'expedient de declaració de les fosses com a béns d'interès cultural o béns catalogats segons les circumstàncies de cada fossa i prenent en consideració l'informe de la Comissió tècnica del Govern en el termini de sis mesos.

2. Així mateix, en finalitzar la intervenció en una fossa i l'exhumació de les restes descobertes en ella, el Govern instarà el consell insular competent a iniciar l'expedient de declaració de la fossa com a bé d'interès cultural o bé catalogat prenent en consideració l'informe de la Comissió tècnica del Govern en el termini de sis mesos.

3. Els ajuntaments afectats col·laboraran amb el Govern i els consells insulars en la preservació de les fosses i facilitaran la informació necessària per a la seva protecció d'acord amb la Llei 12/1998 del patrimoni històric de les Illes Balears.

Article 7

Intervencions en les fosses de la guerra civil i de la dictadura franquista

1. El Govern adoptarà un protocol específic per a la localització i excavació de les fosses contemplades en aquesta llei que tindrà en compte l'especial protecció requerida del lloc i de les restes humanes localitzades, la necessitat de comptar amb especialistes forenses durant tot el procés d'exhumació de les restes i la consideració de les fosses com a proves d'execucions extrajudicials, sumàries o arbitràries vinculades a desaparicions forçades, crims de guerra i crims contra la humanitat als efectes de la seva investigació judicial.

2. En tot cas, es considerarà que els familiars dels desapareguts són víctimes de desaparició forçada i se'ls garantirà assistència psicològica durant el procés d'intervenció de les fosses i de l'exhumació de les restes.

Parlament de les Illes Balears

3. Els familiars de les persones desaparegudes decidiran el destí de les restes localitzades en les fosses intervingudes i les administracions públiques facilitaran la inhumació legal d'aquestes.

4. El Govern, mitjançant la Comissió tècnica creada en aquesta llei, decidirà el destí de les restes localitzades en les fosses intervingudes que no siguin identificades o bé, en cas de ser identificades, no siguin reclamades per cap familiar, seran tractades amb humanitat i inhumades.

Article 8

Comissió tècnica de desapareguts i fosses

1. El Govern de les Illes Balears crearà una Comissió tècnica de desapareguts i fosses en la conselleria competent en matèria de recuperació de la memòria històrica i democràtica que tindrà les següents funcions:

a) Elaborar el cens de persones desaparegudes, en col·laboració amb administracions, universitats, institucions i entitats privades que li subministrin informació i estudis al respecte i vetlar per la protecció de les dades personals incloses en aquest cens.

b) Elaborar el mapa de fosses de les Illes Balears, en col·laboració amb administracions, universitats, institucions i entitats privades que li subministrin informació i estudis al respecte, posar-lo a disposició pública i del Ministeri competent i fer-ne una actualització anual.

c) Organitzar i coordinar un pla anual de senyalització, prospecció i intervenció de les fosses en col·laboració amb administracions, institucions i entitats privades.

d) Elaborar informes preceptius sobre la viabilitat de l'exhumació de les fosses i presentar propostes per a la seva senyalització, prospecció i intervenció atenent les condicions de cada fossa, l'opinió de l'ajuntament implicat i la voluntat de les famílies afectades.

e) Elaborar un protocol específic d'actuació en exhumacions de víctimes de la guerra civil a les Illes Balears.

f) Dirigir i dur a terme intervencions en les fosses, en col·laboració amb els consells insulars i els ajuntaments afectats.

g) Garantir la custòdia de les restes trobades, coordinar, dirigir i responsabilitzar-se de la devolució de les restes identificades a les famílies de les persones desaparegudes i, així mateix, del destí de les restes no identificades o no reclamades per cap familiar.

h) Vetlar per la incoació d'expedients sancionadors per part dels consells insulars contra els responsables d'infraccions contra les fosses protegides com a béns d'interès cultural o béns catalogats.

Parlament de les Illes Balears

2. Les despeses derivades de les actuacions descrites en aquesta llei ~~d'aquestes actuacions~~ seran a càrrec del Govern de les Illes Balears, d'acord amb el pla anual elaborat i les disponibilitats pressupostàries. Les altres administracions, institucions públiques i entitats privades podran col·laborar econòmicament a través dels convenis o acords que es puguin establir. ~~i sens perjudici de l'aportació d'altres administracions i institucions públiques i entitats privades.~~

3. La composició de la Comissió serà la següent:

a) Un delegat o delegada de la conselleria, que serà la persona que coordinarà i dirigirà la Comissió i representarà la conselleria competent davant les institucions, administracions i entitats privades que desenvolupin les tasques relacionades amb aquesta llei.

b) Un representant per cada Consell insular.

c) Cinc professionals i acadèmics de reconegut prestigi en el camp, respectivament, de l'arqueologia, l'antropologia física, la medicina forense, la història contemporània i el dret, a proposta de les entitats que desenvolupen les tasques relacionades amb aquesta llei.

d) Dues persones en representació de cada entitat que inclogui el desenvolupament de les activitats regulades per aquesta llei entre les seves finalitats estatutàries.

e) ~~Dos representants de la Federació d'Entitats Locals de les Illes Balears (FELIB) atès que els ajuntaments són competents en matèria de cementeris.~~

4. La Comissió actuarà com a òrgan col·legiat, elaborarà el seu propi reglament i es regirà per aquest quant a organització i funcionament.

5. La Comissió es regirà pels principis d'interès públic, agilitat, rigor, professionalitat, interdisciplinarietat i respecte als drets humans i als interessos de les persones afectades.

Article 9

Accés als espais i terrenys afectats per les actuacions de localització, recuperació i identificació de restes de persones desaparegudes

1. La realització de les activitats de localització i eventual identificació o trasllat de les restes de persones desaparegudes es declaren d'utilitat pública i interès social, a l'efecte de permetre, si escau i d'acord amb els articles 108 a 119 de la Llei d'Expropiació Forçosa, l'ocupació temporal dels terrenys on hagin de realitzar-se.

2. Per a les activitats determinades en l'apartat anterior, les autoritats competents autoritzaran, excepte causa justificada d'interès públic, l'ocupació temporal dels terrenys de titularitat pública.

Parlament de les Illes Balears

3. En el cas de terrenys de titularitat privada, el Govern sol·licitarà el consentiment dels titulars de drets afectats sobre els terrenys en què es trobin les restes. Si no s'obtingués aquest consentiment, el Govern podrà autoritzar l'ocupació temporal, sempre després d'audiència dels titulars de drets afectats, amb consideració de les seves al·legacions, i fixant la corresponent indemnització a càrrec dels ocupants.

Article 10

Crims contra la humanitat i compareixença del Govern davant els òrgans judicials

Pel caràcter massiu o sistemàtic que presenti la trobada de restes humanes amb signes de violència en les fosses de la guerra civil i de la dictadura franquista, el Govern, directament o a través dels seus Serveis Jurídics, denunciarà davant Fiscalia l'existència d'indícis de la comissió de crims contra la humanitat de naturalesa imprescriptible i efectes permanents.

Article 11

Col·laboració amb altres governs i amb entitats fora del territori balear

El Govern signarà convenis de col·laboració amb altres comunitats autònomes, amb el Govern espanyol i amb entitats públiques i privades per a la indagació, localització i identificació de persones de Balears desaparegudes violentament per raons ideològiques, polítiques o religioses balears fora del territori de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Article 12

Memòria anual

La Comissió Tècnica haurà d'elaborar anualment una memòria d'activitats que haurà de dipositar en el Parlament de les Illes Balears així com en la Presidència de la comunitat autònoma de les Illes Balears.

Disposició transitòria

La Comissió tècnica elaborarà el seu propi reglament en el termini d'un mes des de la seva constitució.

Disposició final primera

Normativa supletòria

En tot el que no reguli aquesta llei i les disposicions que la desenvolupen serà aplicable la Llei 52/2007, de 26 de desembre, per la qual es reconeixen i s'amplien drets i s'estableixen mesures a favor de qui va patir persecució o violència durant la guerra civil i la dictadura i la Llei 12/1998 de 21 de desembre del patrimoni històric de les Illes Balears.

Parlament de les Illes Balears

Disposició final segona Desplegament normatiu

El Govern aprovarà les disposicions necessàries per desplegar i aplicar el que estableix aquesta llei.

Disposició final tercera Entrada en vigor

Aquesta llei entra en vigor l'endemà de la publicació en el *Butlletí Oficial de les Illes Balears*.

A la seu del Parlament, 12 de maig de 2016

La secretària en funcions,

Sandra Fernández i Herranz

Vist i plau
La presidenta,

Silvia Cano i Juan